

Oslo, 28. juni 2024

Deres ref.: 24/990

Klima- og miljødepartementet

NOU 2024:2 I SAMSPILL MED NATUREN – NATURRISIKO FOR NÆRINGER, SEKTORER OG SAMFUNN I NORGE – HØRINGSUTTALELSE

Naturvernforbundet viser til høring av NOU 2024: 2 *I samspill med naturen* og benytter anledningen til å avgi en kort uttalelse.

Vi mener utredningen gir en solid gjennomgang og beskrivelse av naturrisiko. Vi støtter også anbefalingene fra utvalget.

Siden utvalgets mandat i utgangspunktet ikke var å foreslå konkrete tiltak og endringer i virkemidler som påvirker tapet av natur, vil vi heller ikke gå i dybden på dette. Vi vil, som utvalget, likevel understreke og peke på noen sentrale momenter som berører dette.

Det er avgjørende at regjeringens stortingsmelding presenterer en politikk som faktisk innfrir den internasjonale naturavtalen, med tilhørende tiltak og konkrete virkemidler. Vi finner det særlig viktig at utvalgets anbefalinger om at arbeidet for redusert naturrisiko må vurderes i alle relevante beslutninger og gjennomsyre nasjonale plandokumenter, blir fulgt opp i den praktiske politikken. Det er også nødvendig med en «lovvaske» for å sjekke at lovverket bygger opp om arbeidet med redusert naturrisiko og bidrar til å innfri den internasjonale naturavtalen. Forslaget om fem metodiske hovedtrinn er bra, og vi vil særlig påpeke at strekpunktet «anvende denne kunnskapen som grunnlag for *konkrete beslutninger og handlinger*» må følges opp i praksis av alle aktører.

Plan- og bygningsloven er særlig viktig. Kommunene har et stort ansvar i arealpolitikken, men har få insentiver til å innfri nasjonal politikk og internasjonale forpliktelser. Lav kompetanse og kort avstand mellom utbyggere og politikere i mange kommuner forsterker utfordringene i de kommunene dette gjelder. Vi etterlyser derfor strengere, statlige rammer for arealpolitikken. Arealnøytralitet bør operasjonaliseres og bli et styringsmål for all arealplanlegging, for å sikre at vi tar vare på nok natur. Videre bør det innføres og helst forskriftsfestes at kommunene ikke kan regulere utbygging i områder med spesielle kvaliteter, som for eksempel myr og annen våtmark eller naturskog, på linje med forbudet mot bygging i strandsonen. De statlige planretningslinjene må også strammes inn, og vi må få bedre og mer forpliktende regional planlegging, supplert med at statsforvalterens rolle må styrkes. (Det vi nevner i dette avsnittet, har vi også spilt inn i Kommunal- og moderniseringsdepartementets høringsrunde om nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet.)

Utvalgets er opptatt av at vi trenger god kunnskap for å motvirke naturrisiko. Naturkartlegging inngår som et element i anbefalingene. Til dette vil vi understreke at naturkartleggingene må være objektive. I dag kan disse påvirkes av utbyggerne fordi det er utbyggerne som velger ut hvem som skal gjennomføre naturkartleggingen. Et parallelt problem har vi i skogbruket. Vi trenger klare regler som bryter båndet mellom næringsinteressene og kartleggerne og stiller strenge krav til kvalitet. Videre må omfanget av kartlegging av naturen økes betydelig. Samtidig er det viktig å ta på alvor den kunnskapen vi har, og behandler natur og økosystemer som en vesentlig samfunnsinteresse, blant annet for å redusere naturrisikoen. I dag må naturen ofte må vike for andre vesentlige samfunnsinteresser.

Utvalget foreslår at det arbeides for å oppnå et naturforlik på Stortinget når regjeringens stortingsmelding om oppfølging av naturavtalen skal behandles. Vi er enige i at det trengs tydelig retning, langsiktighet og forutsigbarhet i møte med naturrisiko, slik utvalget skriver. Et ambisiøst forlik vil være det ideelle, men om et forlik blir lite ambisiøst og ender opp med at alle er enige om en for svak politikk, er ikke et forlik nødvendigvis det beste.

Ellers vil vi vise til utredningen fra Klimautvalget 2050, som inneholder gode anbefalinger om hvordan klimautfordringene bør løses. Flere av anbefalingene har stor relevans også i arbeidet for redusert naturrisiko.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder